

2024/616

7.3.2024

MOLADH (AE) 2024/616 ÓN gCOIMISIÚN
an 18 Nollaig 2023

maidir le dréachtphlean comhtháite náisiúnta fuinnimh agus aeráide nuashonraithe na hÍsiltíre lena gcumhdaítear an tréimhse 2021-2030 agus maidir le comhsheasmhacht bhearta na hIodáile le cuspóir aeráidneodrachta an Aontais agus le dul chun cinn maidir leis an oiriúnú a áirithiú

(Is é an téacs Ollainnise amháin atá barántúil)

TÁ AN COIMISIÚN EORPACH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 292 de,

Ag féachaint do Rialachán (AE) 2018/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 maidir le Rialachas an Aontais Fuinnimh agus na Gníomhaíochta Aeráide, lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 663/2009 agus Rialachán (CE) Uimh. 715/2009 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, Treoir 94/22/CE, Treoir 98/70/CE, Treoir 2009/31/CE, Treoir 2009/73/CE, Treoir 2010/31/AE, Treoir 2012/27/AE agus Treoir 2013/30/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, Treoir 2009/119/CE agus Treoir (AE) 2015/652 ón gComhairle agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 525/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽¹⁾, agus go háirithe Airteagal 9(2), agus Airteagal 14(6) de,

Ag féachaint do Rialachán (AE) 2021/1119 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Meitheamh 2021 lena mbunaítear an creat chun aeráidneodracht a bhaint amach agus lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 401/2009 agus (AE) 2018/1999 ⁽²⁾, agus go háirithe Airteagal 7(2) de,

De bharr an mhéid seo a leanas:

Moltaí maidir le dréachtphlean comhtháite náisiúnta fuinnimh agus aeráide (PNFA) nuashonraithe na hÍsiltíre lena gcumhdaítear an tréimhse 2021-2030

- (1) Chuir an Ísiltír a dréachtphlean comhtháite náisiúnta fuinnimh agus aeráide nuashonraithe isteach an 29 Meitheamh 2023.
- (2) Leagtar síos le hAirteagal 3 agus le hIarscríbhinn I a ghabhann le Rialachán (AE) 2018/1999 ('an Rialachán maidir le Rialachas an Aontais Fuinnimh agus na Gníomhaíochta Aeráide') na heilimintí atá le háireamh sna pleananna comhtháite náisiúnta fuinnimh agus aeráide nuashonraithe. I mí na Nollag 2022, ghlac an Coimisiún an Treoraíocht do na Ballstáit maidir leis an bpróiseas agus an raon feidhme a bhaineann leis an dréachtphlean náisiúnta fuinnimh agus aeráide nuashonraithe agus an plean náisiúnta fuinnimh agus aeráide nuashonraithe críochnaitheach a ullmhú ⁽³⁾. Sainaitníodh dea-chleachtais leis an Treoraíocht agus leagadh amach impleachtaí na bhforbairtí beartais, dlíthiúla agus geopholaitiúla a rinneadh le déanaí i mbeartais fuinnimh agus aeráide.
- (3) I ndáil le plean REPowerEU ⁽⁴⁾, agus mar chuid de thimthriallta 2022 agus 2023 an tSeimeastair Eorpaigh, dhírigh an Coimisiún go láidir ar riachtanais athchóirithe agus infheistíochta na mBallstát a bhaineann le fuinneamh agus leis an aeráid chun slándáil agus inacmhainneacht fuinnimh a neartú trí dhlús a chur leis an aistriú glas agus cóir. Léirítear é sin i dTuarascálacha Tíre 2022 agus 2023 le haghaidh na hÍsiltíre ⁽⁵⁾ agus sna Moltaí ón gComhairle don Ísiltír ⁽⁶⁾. Ba cheart do na Ballstáit na moltaí tírshonracha is déanaí a chur san áireamh ina bpleananna comhtháite náisiúnta fuinnimh agus aeráide nuashonraithe críochnaitheacha.

⁽¹⁾ IO L 328, 21.12.2018, lch. 1

⁽²⁾ IO L 243, 9.7.2021, lch. 1

⁽³⁾ Fógra ón gCoimisiún maidir le Treoir do na Ballstáit i ndáil le pleananna náisiúnta fuinnimh agus aeráide 2021-2030 a nuashonrú (IO C 495, 29.12.2022, lch. 24)

⁽⁴⁾ COM(2022) 230 final

⁽⁵⁾ SWD (2022) 621 final, SWD(2023) 619 final

⁽⁶⁾ COM (2022) 621 Moladh le haghaidh Moladh ón gComhairle; COM(2023) 619 final, Moladh le haghaidh Moladh ón gComhairle

- (4) Tá na moltaí ón gCoimisiún maidir le spriocanna náisiúnta a bhaint amach faoin Rialachán maidir le Comhroinnt Díchill (7) (ESR) bunaithe ar an dóchúlacht go n-urramóidh na Ballstáit spriocanna 2030, agus na rialacha maidir le húsáid solúbthachtaí faoin Rialachán maidir le Comhroinnt Díchill á gcur san áireamh.
- (5) Is é is aidhm do na moltaí ón gCoimisiún maidir le Gabháil, Úsáid agus Stóráil Carbóin (GÚSC) forbheathnú a fháil ar chur in úsáid na dteicneolaíochtaí sin atá beartaithe ar an leibhéal náisiúnta, lena n-áirítear faisnéis maidir leis na méideanna bliantúla CO₂ a bhfuil sé beartaithe a ghabháil faoi 2030, agus iad roinnte de réir foinsé CO₂ a gabhadh agus a thagann ó shuiteálacha a chumhdaítear le Treoir 2003/87/CE (8) nó ó fhoinsí eile, amhail foinsí bithghineacha nó gabháil ón aer; maidir le bonnagar iompair CO₂ pleanáilte; agus maidir leis an toilleadh stórála intire féideartha de CO₂ agus maidir le toirteanna insteallta de CO₂ atá beartaithe a bheith ar fáil in 2030.
- (6) Ar an gcaoi chéanna, leis na moltaí ón gCoimisiún maidir leis an bhfeidhmíocht faoin Rialachán (AE) 2018/841 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (9), (Athrú ar Úsáid Talún agus Foraoiseacht 'Rialachán LULUCF') tugtar aghaidh ar sheachadadh an Bhallstáit maidir leis an ngealltanais faoi thoradh neodrach nó dearfach ag an mBallstát don tréimhse 2021-2025 (Tréimhse 1) agus a sprioc náisiúnta don tréimhse 2026-2030 (Tréimhse 2), agus na rialacha lena rialaítear úsáid solúbthachtaí mar a leagtar amach sa Rialachán sin á gcur san áireamh. Cuirtear san áireamh sna moltaí ón gCoimisiún freisin go ndéanfar aon fhuílleach astaíochtaí faoi Rialachán LULUCF a aistriú go huathoibríoch chuig an Rialachán maidir le Comhroinnt Díchill i dTréimhse 1.
- (7) Chun go mbeifear in ann tacú go cuí le baint amach na gcuspóirí maolaithe ar fhuinneamh agus ar an athrú aeráide leis an oiriúnú don athrú aeráide, tá sé fíor-riachtanach na gcuiseacha féideartha maidir leis an athrú aeráide a shainiú agus anailís a dhéanamh ar leochaileachtaí agus rioscaí aeráide a d'fhéadfadh difear a dhéanamh do limistéir, pobail agus earnálacha ábhartha. Sna moltaí ón gCoimisiún maidir leis an oiriúnú, breithnítear a mhéid a chomhtháthaigh an Ísiltír ina PNFA nuashonraithe spriocanna oiriúnúcháin lena gcuirtear rioscaí aeráide san áireamh, ar rioscaí iad a d'fhéadfadh cosc a chur ar an Ísiltír cuspóirí agus spriocanna an Aontais Fuinnimh a bhaint amach. Gan beartais agus bearta oiriúnúcháin sonracha, iad pleanáilte agus curtha chun feidhme, tá baol ann nach mbainfeadh amach cuspóirí i ngnéithe an Aontais Fuinnimh. Ní mór aird ar leith a thabhairt ar bhainistiú uisce i ndálaí athraitheacha aeráide i ngeall ar an mbaol go gcuirfí isteach ar leictreachas toisc go mbíonn tionchar ag tuille, teas agus triomach ar tháirgeadh fuinnimh.
- (8) Na moltaí ón gCoimisiún i dtaca leis an uailmhian maidir le fuinneamh in-athnuaite, tá siad bunaithe ar an bhfoirmle a leagtar amach in Iarscríbhinn II a ghabhann le Rialachán (AE) 2018/1999, atá bunaithe ar chritéir oibíachtúla, agus ar na príomhbheartais agus na príomhbhearta atá in easnamh ar dhréacht-PNFA nuashonraithe na hÍsiltíre chun é a chur ar a cumas don Ísiltír a rannchuidiú náisiúnta le sprioc cheangailteach an Aontais maidir leis an bhfuinneamh in-athnuaite de 42,5 % ar a laghad in 2030 a bhaint amach go tráthúil agus ar bhealach costéifeachtach, agus comhiarracht á déanamh chun é a mhéadú go 45 % de bhun Threoir (AE) 2018/2001 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (10) a mhéid a bhaineann le fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite a chur chun cinn. Tá na moltaí ón gCoimisiún bunaithe freisin ar rannchuidiú na hÍsiltíre le spriocanna sonracha

(7) Rialachán (AE) 2018/842 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Bealtaine 2018, IO L 156, 19.6.2018, lch. 26. arna leasú le Rialachán (AE) 2023/857 an 19 Aibreán 2023 (IO L 111, 26.4.2023, lch. 1)

(8) Treoir 2003/87/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Deireadh Fómhair 2003 lena mbunaítear scéim i ndáil le trádáil ar lamháltais i gcomhair astaíochtaí gás ceaptha teasa laistigh den Chomhphobal agus lena leasaítear Treoir 96/61/CE ón gComhairle (IO L 275, 25.10.2003, lch. 32).

(9) Rialachán (AE) 2018/841 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Bealtaine 2018 maidir le hastaíochtaí agus aistrithe gás ceaptha teasa ó úsáid talún, athrú ar úsáid talún agus foraoiseacht a chur san áireamh i gcreat 2030 don aeráid agus don fhuinneamh agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 525/2013 agus Cinneadh Uimh. 529/2013/AE, IO L 156, 19.6.2018, lch. 1, arna leasú le Rialachán (AE) 2023/839 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 19 Aibreán 2023 (IO L 107, 21.4.2023, lch. 1).

(10) Treoir (AE) 2018/2001 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 maidir le húsáid fuinnimh ó fhoinsí in-athnuaite a chur chun cinn (IO L 328, 21.12.2018, lch. 82), arna leasú le Treoir (AE) 2023/2413 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Deireadh Fómhair 2023 lena leasaítear Treoir (AE) 2018/2001, Rialachán (AE) 2018/1999 agus Treoir 98/70/CE a mhéid a bhaineann le fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite a chur chun cinn, agus lena n-aisghairtear Treoir (AE) 2015/652 ón gComhairle (IO L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

Airteagal 15a, Airteagal 22a agus Airteagail 23, 24 agus 25 den Treoir sin agus ar na beartais agus na bearta gaolmhara chun í a thrasú go tapa agus chun í a chur chun feidhme. Léirítear leis na moltaí a thábhachtaí atá sé pleanáil chuimsitheach fhadtéarmach a fhorbairt chun fuinneamh in-athnuaite, agus go háirithe an ghaoth a chur in úsáid, chun infheictheacht a mhéadú don tionscal monaraíochta Eorpach agus d'oibreoirí eangaí i gcomhréir leis an bPacáiste Eorpach um Chumhacht Ghaoithe ⁽¹⁾.

- (9) Na moltaí ón gCoimisiún maidir leis an rannchuidiú náisiúnta le héifeachtúlacht fuinnimh, tá siad bunaithe ar Airteagal 4 de Threoir (AE) 2023/1791 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽¹²⁾ maidir le héifeachtúlacht fuinnimh agus ar an bhfoirmle in Iarscríbhinn I a ghabhann leis an Treoir sin agus ar na beartais agus na bearta gaolmhara chun í a chur chun feidhme.
- (10) Sna moltaí ón gCoimisiún, tugtar aird ar leith ar na spriocanna, na cuspóirí agus na rannchuidithe agus ar na beartais agus na bearta gaolmhara chun plean REPowerEU a bhaint amach chun deireadh tapa a chur leis an spleáchas ar bhreoslaí iontaise na Rúise. Cuirtear san áireamh iontu na ceachtanna a foghlaimíodh ó chur chun feidhme an Phacáiste 'Coigil Gás le haghaidh geimhreadh sábháilte' ⁽¹³⁾. Is léiriú iad na moltaí sin ar an ngá atá leis an gcóras fuinnimh a dhéanamh níos athléimní i bhfianaise na n-oibleagáidí a eascraíonn as Rialachán (AE) 2019/941 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽¹⁴⁾ maidir le hullmhacht i gcomhair rioscaí in earnáil an leictreachais agus as Rialachán (AE) 2017/1938 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽¹⁵⁾ maidir le slándáil an tsoláthair gáis i gcomhréir leis an Moladh ón gCoimisiún maidir le stóráil fuinnimh ⁽¹⁶⁾.
- (11) Cuirtear san áireamh sna moltaí ón gCoimisiún an gá atá le dlús a chur le comhtháthú an mhargaidh inmheánaigh fuinnimh chun ról na solúbthachta a neartú agus chun tomhaltóirí a chumhachtú agus a chosaint. Leis na moltaí ón gCoimisiún, breithnítear freisin a thábhachtaí atá sé measúnú a dhéanamh ar an líon teaghlach atá faoi bhochtaineacht fuinnimh i gcomhréir le ceanglais Airteagal 3 de Rialachán (AE) 2018/1999, agus le Moladh (AE) 2023/2407 ón gCoimisiún ⁽¹⁷⁾.
- (12) Léirítear leis na moltaí ón gCoimisiún a thábhachtaí atá sé infheistíochtaí leordhóthanacha a áirithiú i dtaighde agus nuálaíocht fuinnimh ghlain chun borradh a chur faoina n-acmhainneachtaí forbartha agus monaraíochta, lena n-áirítear beartais agus bearta iomchuí do thionscail atá dian ar fhuinneamh agus do ghnólachtaí eile, agus an gá atá le lucht saothair a uas-scliú le haghaidh tionscal glan-nialasach chun geilleagar láidir agus iomaíoch, glan a chomhdhlúthú laistigh den Aontas.
- (13) Cuireann na moltaí ón gCoimisiún leis na gealltanais a tugadh faoi Chomhaontú Pháras chun úsáid breoslaí iontaise a laghdú de réir a chéile, agus leis an tábhacht a bhaineann le deireadh a chur de réir a chéile le fóirdheontais breoslaí iontaise.
- (14) Leanann na moltaí ón gCoimisiún maidir le riachtanais infheistíochta an measúnú ón gCoimisiún i dtaobh cé acu a sholáthraítear nó nach soláthraítear forbheathnú ginearálta le dréachtphlean nuashonraithe na hÍsiltíre ar na riachtanais infheistíochta chun na cuspóirí, na spriocanna agus na rannchuidithe a bhaint amach le haghaidh gach gné den Aontas Fuinnimh; léirítear ann na foinsí maoiniúcháin, agus idirdhealú á dhéanamh idir foinsí príobháideacha agus poiblí; leagtar amach ann infheistíochtaí atá comhsheasmhach le Plean Téarnaimh agus Athléimneachta na hÍsiltíre, Plean Críochacha um Aistriú Cóir na hÍsiltíre agus na moltaí tírshonracha 2022-2023 arna n-eisiúint faoin Seimeastar Eorpach; agus áirítear leis measúnú maicreacnamaíoch láidir ar bheartais agus ar bhearta atá beartaithe. Leis an PNFA ba cheart trédhearcacht agus intuarthacht beartais agus beart náisiúnta a áirithiú chun tacú le deimhneacht infheistíochta.

⁽¹⁾ Teachtaireacht maidir leis an bPlean Gníomhaíochta Eorpach um Chumhacht Ghaoithe COM (2023) 669 final, 24.10.2023 agus Teachtaireacht maidir le huaimhian an Aontais a bhaint amach maidir le fuinneamh in-athnuaite amach ón gcósta, COM (2023) 668 final

⁽¹²⁾ Treoir (AE) 2023/1791 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Meán Fómhair 2023 maidir le héifeachtúlacht fuinnimh agus lena leasaítear Rialachán (AE) 2023/955 (IO L 231, 20.9.2023, lch. 1).

⁽¹³⁾ Teachtaireacht ón gCoimisiún chuig Parlaimint na hEorpa, chuig an gComhairle, chuig Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa, 'Coigil Gás le haghaidh geimhreadh sábháilte', COM/2022/360 final

⁽¹⁴⁾ Rialachán (AE) 2019/941 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 5 Meitheamh 2019 maidir le riosca-ullmhacht in earnáil an leictreachais agus lena n-aisghairtear Treoir 2005/89/CE IO L 158, 14.6.2019, lch 1).

⁽¹⁵⁾ Rialachán (AE) 2017/1938 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 25 Deireadh Fómhair 2017 maidir le bearta chun slándáil an tsoláthair gáis a choimirciú agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 994/2010 (IO L 280, 28.10.2017, lch. 1).

⁽¹⁶⁾ Moladh ón gCoimisiún an 14 Márta 2023 maidir le Stóráil Fuinnimh – Bonn a chur faoi chóras Fuinnimh an Aontais atá dícharbónaithe agus slán, IO C 103, 20.3.2023, lch. 1.

⁽¹⁷⁾ Moladh (AE) 2023/2407 ón gCoimisiún an 20 Deireadh Fómhair 2023 maidir le bochtaineacht fuinnimh, C:2023/4080, 23.10.2023 (IO L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj>).

- (15) Léirítear leis na moltaí ón gCoimisiún an ríthábhacht a bhaineann le comhairliúchán réigiúnach leathan, agus le comhairliúchán luath agus cuimsitheach maidir leis an bplean a áirithiú, lena n-áirítear rannpháirtíocht éifeachtach an phobail le faisnéis agus tráthchlár leordhóthanach, i gcomhréir le Coinbhinsiún Aarhus ⁽¹⁸⁾.
- (16) Léirítear leis na moltaí ón gCoimisiún maidir leis an aistriú cóir an measúnú ar cé acu a shaináithnítear nó nach saináithnítear go domhain i bplean na hÍsiltíre tionchair ábhartha shóisialta, fostaíochta agus scileanna an aistríthe aeráide agus fuinnimh agus cé acu a leagtar amach nó nach leagtar amach ann beartais agus bearta leordhóthanacha a ghabhann leis chun aistriú cóir a chur chun cinn, agus rannchuidítear an tráth céanna le cearta an duine agus comhionannas inscne araon a chur chun cinn.
- (17) Tá an measúnú ar dhréacht-PNFA nuashonraithe na hÍsiltíre ina bhonn taca leis na moltaí ón gCoimisiún di ⁽¹⁹⁾, a fhoilsítear in éineacht leis an Moladh seo.
- (18) Ba cheart don Ísiltír aird chuí a thabhairt ar na moltaí seo agus a PNFA comhtháite nuashonraithe críochnaitheach á fhorbairt aici lena chur isteach faoin 30 Meitheamh 2024.

Moltaí maidir le comhsheasmhacht le cuspóir aeráidneodrachta an Aontais agus maidir le dul chun cinn i dtaca leis an oiriúnú a áirithiú

- (19) De bhun Rialachán (AE) 2021/1119 (an Dlí Aeráide Eorpach), ceanglaítear ar an gCoimisiún measúnú a dhéanamh ar chomhsheasmhacht na mbeart náisiúnta le cuspóir na haeráidneodrachta agus le dul chun cinn maidir leis an oiriúnú a áirithiú. Rinne an Coimisiún measúnú ar chomhsheasmhacht bhearta na hÍsiltíre leis na cuspóirí sin ⁽²⁰⁾. Tá na moltaí thíos bunaithe ar an measúnú sin. Ba cheart don Ísiltír aird chuí a thabhairt ar na moltaí seo agus obair leantach a dhéanamh orthu i gcomhréir leis an Dlí Aeráide Eorpach.
- (20) Ba cheart creat dlíthiúil iomchuí a chur chun feidhme a bheith ina phríomhchéim chun an uailmhian maidir le hoiriúnú a neartú, ar creat dlíthiúil é lena mbunaítear an beartas náisiúnta aeráide chun spriocanna oiriúnúcháin atá ceangailteach agus a nuashonraítear go tráthrialta chun an dul chun cinn foriomlán maidir le forbairt na hathléimneachta a thomhas.

AG MOLADH LEIS SEO GO nDÉANFAIDH AN ÍSILTÍR GNÍOMHAÍOCHT CHUN AN MÉID SEO A LEANAS A DHÉANAMH:

MAIDIR LEIS AN DRÉACHTPHLEAN NÁISIÚNTA FUINNIMH AGUS AERÁIDE NUASHONRAITHE FAOI RIALACHÁN (AE) 2018/1999

1. Beartais agus bearta breise costéifeachtúla a leagan amach, go háirithe san earnáil iompair, san earnáil talmhaíochta agus le haghaidh astaíochtaí neamh-CO₂, lena n-áirítear meatán, N₂O agus gáis ceaptha teasa fhluairínithe, ó próisis thionsclaíocha agus ó úsáid táirgí, ón talmhaíocht agus ó bhainistiú dramhaíola chun an bhearna réamh-mheasta de 9,3 pointe céatadáin a líonadh d'fhonn an sprioc náisiúnta de -48 % maidir le gás ceaptha teasa a bhaint amach in 2030 i gcomparáid le leibhéal 2005 faoin Rialachán maidir le Comhroinnt Díchill. Réamh-mheastacháin nuashonraithe a sholáthar chun a thaispeáint conas a bhainfear amach an sprioc leis na beartais atá ann cheana agus atá beartaithe agus, más gá, chun sonrú a thabhairt ar conas a úsáidfear na solúbthachtaí atá ar fáil faoin Rialachán maidir le Comhroinnt Díchill chun comhlíontacht a áirithiú. An fhaisnéis faoi na beartais agus na bearta a chomhlánú, lena mínítear go soiléir a raon feidhme, a n-amlíne agus a dtionchar laghdaithe gás ceaptha teasa a bhfuil coinne leis, go háirithe le haghaidh bearta i gclár chistiúcháin an Aontais amhail an combhbheartas talmhaíochta.
2. Foinsí astaíochtaí CO₂ a shaináithint, ar foinsí iad a bhfuil sé beartaithe iad a ghabháil. An toilleadh stórála CO₂ foriomlán a shaináithint.
3. Sonraí breise a sholáthar faoi na bearta atá beartaithe, agus na tionchair a mheastar a bheidh acu a chainníochtú i dtéarmaí aistríthe nó astaíochtaí ón earnáil LULUCF. Faisnéis shoiléir a sholáthar ar conas a úsáidtear cistí poiblí (idir chistí an Aontais, lena n-áirítear an combhbheartas talmhaíochta, agus Státchabhair) agus maoiniú príobháideach trí scéimeanna feirmeoireachta carbóin go comhsheasmhach agus go héifeachtach chun an sprioc ghlanáistríthe náisiúnta a bhaint amach. Faisnéis a sholáthar maidir leis an stádas agus an dul chun cinn atá le déanamh chun feabhsuithe ar leibhéal níos airde/tacair sonraí atá follasach ó thaobh na geografaíochta de a áirithiú le haghaidh faireacháin, tuairiscithe agus fóraithe, i gcomhréir le Cuid 3 d'Iarscríbhinn V a ghabhann le Rialachán (AE) 2018/1999.

⁽¹⁸⁾ Coinbhinsiún maidir le rochtain ar fhaisnéis, Rannpháirtíocht Phoiblí i gCinnteoireacht agus Rochtain ar Cheartas i gCúrsaí Comhshaoil an 25 Meitheamh 1998 ('coinbhinsiún Aarhus').

⁽¹⁹⁾ SWD(2023) 921.

⁽²⁰⁾ Tuarascáil AE 2023 ar Dhul Chun Cinn maidir le Gníomhú ar son na hAeráide, COM(2023) 653 final, agus Doiciméad Inmheánach Oibre de chuid an Choimisiúin dar teideal Measúnú ar dhul chun cinn maidir le hoiriúnú don athrú aeráide sna Ballstáit aonair i gcomhréir leis an Dlí Aeráide Eorpach, SWD(2023) 932.

4. Anailís bhreise a sholáthar ar na leochaileachtaí agus na rioscaí ábhartha aeráide maidir leis na cuspóirí, na spriocanna agus na rannchuidithe náisiúnta a bhaint amach agus maidir leis na beartais agus na bearta i ngnéithe éagsúla an Aontais Fuinnimh. An nasc le cuspóirí agus beartais shonracha an Aontais Fuinnimh a leagan amach agus a chainníochtú ar bhealach níos fearr, ar cuspóirí agus beartais iad ar cheart tacú leo le beartais agus bearta oiriúnúcháin. Beartais agus bearta oiriúnúcháin breise a leagan amach ar bhealach atá mionsonraithe go leor chun tacú leis an Ísiltír a cuspóirí, spriocanna agus rannchuidithe náisiúnta faoin Aontas Fuinnimh a bhaint amach.
5. An uaillmhian a bhaineann le sciar 39 % ar a laghad d'fhoinsí fuinnimh in-athnuaite a ardú go mór mar rannchuidiú le sprioc cheangailteach maidir le fuinneamh in-athnuaite do 2030 a leagtar síos in Airteagal 3(1) de Threoir (AE) 2018/2001, arna leasú i gcomhréir leis an bhfoirmele in Iarscríbhinn II a ghabhann le Rialachán (AE) 2018/1999. Conair tháscach a áireamh a shroicheadh na pointí tagartha le haghaidh 2025 agus 2027 de bhun Airteagal 4 (a)(2) de Rialachán (AE) 2018/1999. A áirithiú go ndéanfar bearta leordhóthanacha chun an bhearna i dtreo bhonnlíne 2021 d'fhoinsí in-athnuaite fuinnimh dá cuid a chumhdach, ar bonnlíne í nach mbeidh níos ísle ná a sprioc fhoriomlán náisiúnta shainordaitheach maidir leis an sciar den fhuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite in 2020, de réir Airteagal 32(4) de Rialachán (AE) 2018/1999.
6. Conairí measta agus plean fadtéarmach a sholáthar chun teicneolaíochtaí fuinnimh in-athnuaite a chur in úsáid le haghaidh na 10 mbliana amach romhainn, agus tuar ann go 2040. Sprioc tháscach le haghaidh teicneolaíochtaí nuálacha fuinnimh in-athnuaite faoi 2030 a áireamh i gcomhréir le Treoir (AE) 2018/2001 arna leasú. Spriocanna sonracha a chur san áireamh chun rannchuidiú le fospriocanna táscacha i bhfoirgnimh agus sa tionsclaíocht le haghaidh 2030. A dheimhniú go bhfuil na réamh-mheastacháin atá san áireamh sa plean ag rannchuidiú leis bhfosprioc cheangailteach le haghaidh breoslaí in-athnuaite de thionscnamh neamh-bhithéolaíoch sa tionsclaíocht faoi 2030. Na spriocanna ceangailteacha maidir le téamh agus fuarú a dheimhniú le haghaidh na dtréimhsí 2021-2025 agus 2026-2030 araon agus sprioc tháscach a áireamh chun breisithe Iarscríbhinn IA a ghabhann le Treoir (AE) 2018/2001 a bhaint amach. A shonrú cén sprioc a bhfuil rún ag an Ísiltír í a bhaint amach san earnáil iompair tríd an oibleagáid ar sholáthróirí breosla, lena n-áirítear an méid sin a dhéanamh trí fhosprioc maidir le bithbhreoslaí forbartha agus breoslaí in-athnuaite de thionscnamh neamh-bhithéolaíoch, agus é á áirithiú an tráth céanna go gcloífead le híosleibhéal na mbreoslaí in-athnuaite de thionscnamh neamh-bhithéolaíoch in 2030.
7. Beartais agus bearta mionsonraithe agus cainníochtaithe a áireamh ar bhealach a chuirfidh ar a cumas di a rannchuidiú náisiúnta le sprioc cheangailteach an Aontais maidir leis an bhfuinneamh in-athnuaite de 42,5 % ar a laghad in 2030 a bhaint amach go tráthúil agus ar bhealach costéifeachtach, agus comhiarracht á déanamh chun é a mhéadú go 45 %. Tuairisc a thabhairt go háirithe ar an gcaoi a bhfuil sé beartaithe aici dlús a chur leis an gceadú go háirithe a mhéid a bhaineann le teicneolaíochtaí seachas gaoth amach ón gcósta. Tuairisc a thabhairt ar mhionsonraí na dteicneolaíochtaí fuinnimh in-athnuaite a bhfuil sé beartaithe aici 'dlúslimistéir in-athnuaiteán' a ainmniú ina leith le nósanna imeachta níos tapúla agus níos simplí. Tuairisc a thabhairt ar an gcaoi a bhfuil sé beartaithe leis dearadh na hoibleagáide atá ar sholáthróirí breosla san earnáil iompair a chumhdach, chomh maith le bearta inchomparáide chun hidrigin a chur chun cinn sa tionsclaíocht.
8. Réamh-mheastacháin ar éileamh agus soláthar bithfhuinnimh in aghaidh na hearnála a áireamh agus sonraí a sholáthar maidir le hallmhairí agus foinse na bithmhaise foraoise a úsáidtear le haghaidh fuinnimh. Measúnú ar sholáthar intíre bithmhaise foraoise chun críoch fuinnimh sa tréimhse 2021-2030 a áireamh i gcomhréir le critéir inbhuanaitheachta neartaithe Airteagal 29 de Threoir (AE) 2018/2001 arna leasú, agus measúnú ar a chomhoiriúnaí atá úsáid réamh-mheasta bithmhaise foraoise le haghaidh táirgeadh fuinnimh le hoibleagáidí na hÍsiltíre faoi Rialachán athbhreithnithe LULUCF, go háirithe le haghaidh na tréimhse 2026-2030, mar aon le bearta agus beartais náisiúnta chun an chomhoiriúnacht sin a áirithiú. Bearta breise a áireamh chun táirgeadh inbhuanaithe bithmheatáin a chur chun cinn, i bhfianaise acmhainneacht agus táirgeadh inbhuanaithe bhithgháis/bhithmheatáin na hÍsiltíre, a próifíle maidir le tomhaltas gáis nádúrtha agus an bhonneagair atá ann cheana, agus i bhfianaise a húsáide díleáiteán agus a feidhmeanna bithghineacha CO₂.
9. Amlíne ionchais a sholáthar a mhéid is féidir maidir leis na céimeanna as a dtiocfaidh glacadh beartas agus beart reachtach agus neamhreachtach arb é is aidhm dóibh forálacha Threoir (AE) 2018/2001 arna leasú a thrasú agus a chur chun feidhme, go háirithe maidir leis na bearta a luaitear sna pointí roimhe seo.
10. Rannchuidiú náisiúnta um éifeachtúlacht fuinneamh i ndáil le hídíú críochnaitheach fuinnimh a chur san áireamh, rannchuidiú a dhéanfar le sprioc chríochnaitheach cheangailteach 2030 an Aontais maidir le hídíú críochnaitheach fuinnimh i gcomhréir le hAirteagal 4 de Threoir (AE) 2023/1791 agus Iarscríbhinn I a ghabhann léi, nó a bheidh cothrom leis an rannchuidiú táscach náisiúnta ceartaithe a chuirfidh an Coimisiún faoi bhráid gach Ballstáit faoin 1 Márta 2024 faoi Airteagal 4(5) den Treoir (AE) sin. Sonrú a dhéanamh ar mhéid an laghdaithe ar ídíú fuinnimh atá le baint amach ag gach comhlacht poiblí arna dhí-chomhiomlánú de réir earnála, achar urláir iomlán na bhfoirgneamh téite agus/nó fuaraithe faoi úinéireacht comhlachtaí poiblí atá le hathchóiriú ar bhonn bliantúil nó coigiltí fuinnimh bliantúla comhfhreagracha atá le baint amach, mar aon le méid an choigiltis charnigh fuinnimh atá le baint amach sa tréimhse ón 1 Eanáir 2021 go dtí an 31 Nollaig 2030 a shonrú agus, i gcás inarb ábhartha, míniú ar an gcaoi ar bunaíodh an ráta coigiltis bliantúil agus an bhonnlíne ríofa.

11. Beartais agus bearta iomlána a leagan amach chun na rannchuidithe náisiúnta maidir le héifeachtúlacht fuinnimh a bhaint amach agus go háirithe bearta maidir le coigiltí fuinnimh chun a áirithiú go mbainfear amach an méid coigiltis fuinnimh charnagh críochúsáide a cheanglaítear faoi 2030, bearta chun iniúchtaí fuinnimh agus córais bainistíochta fuinnimh a chur chun cinn. Cláir mhaoiniúcháin láidre um éifeachtúlacht fuinnimh agus scéimeanna tacaíochta airgeadais a shonrú lena mbeifear in ann infheistíochtaí phríobháideacha agus cómhaoiniú breise a shlógadh.
12. Garspriocanna maidir le coigiltí fuinnimh don stoc foirgneamh a áireamh agus mionsonrú a dhéanamh ar an tionchar a bheidh ag gach beart nua a chuirfear chun cinn ó thaobh coigilteas fuinnimh de.
13. Míniú breise a thabhairt ar an gcaoi a ndéanfaidh an Ísiltír gné na slándála fuinnimh a neartú go mór, go háirithe trí chuspóirí soiléire a leagan síos maidir le foinsí fuinnimh a éagsúlú, soláthar fuinnimh ó bhreoslaí iontaise na Rúise a laghdú agus an t-éileamh ar ghás a laghdú a thuilleadh. Beartais agus bearta mionsonraithe a áireamh chun na cuspóirí sin a bhaint amach i dtreo 2030. Athléimneacht agus solúbthacht an chórais fuinnimh a neartú, go háirithe trí chuspóir a leagan síos maidir le stóráil fuinnimh a chur in úsáid agus trí bheartais agus bearta a chur chun cinn chun riachtanas an oiriúnaithe aeráide a chomhtháthú sa chóras fuinnimh. Straitéis shoiléir a shonrú maidir le saothrú saoráidí timthrialla breosla núicléach atá ann cheana san Ísiltír, go háirithe maidir le saibhriú iseatóp. Bearta iomchuí a shonrú maidir le héagsúlú agus soláthar fadtéarmach ábhar núicléach, breosla, páirteanna spártha, agus seirbhísí, agus maidir le bainistiú fadtéarmach dramhaíola núicléiche, go háirithe i bhfianaise na bpleananna chun aonaid cumhachta núicléiche nua a thógáil. Measúnú breise a dhéanamh ar chomhoiriúnacht a bonneagair gáis leis na cuspóirí dícharbónúcháin. Measúnú a dhéanamh ar a leordhóthanaí atá an bonneagair ola (scaglann, stoic ola) leis an laghdú lena bhfuil coinne ar an éileamh ar ola agus leis an aistriú chuig roghanna malartacha ísealcharbóin.
14. Cuspóirí agus spriocanna soiléire a chur chun cinn, go háirithe maidir leis an bhfreagairt ar éileamh chun solúbthacht an chórais fuinnimh a fheabhsú i bhfianaise measúnú ar na riachtanais solúbthachta agus tuairisc a thabhairt ar bhearta sonracha chun comhtháthú an chórais fuinnimh a éascú i dtaca le hAirteagal 20a de Threoir (AE) 2018/2001 arna leasú. An leibhéal cumhachtaithe tomhaltóirí sa mhargadh miondíola a mhéadú a thuilleadh.
15. Tuilleadh forbartha a dhéanamh ar an gcur chuige chun aghaidh a thabhairt ar an mbochtaineacht fuinnimh trí sprioc shonrach intomhaiste maidir le laghdú a chur san áireamh mar a cheanglaítear le Rialachán (AE) 2018/1999 agus Moladh (AE) 2023/2407 á chur san áireamh. An cur chuige a chur i gcrích trí shonraí a chur san áireamh maidir le bearta agus acmhainní airgeadais atá ann cheana agus a d'fhéadfadh a bheith ann chun aghaidh a thabhairt ar an mbochtaineacht fuinnimh, agus maidir leis na hacmhainní airgeadais tiomnaithe ó thaobh an bheartais shóisialta (inacmhainneacht) agus ó thaobh bearta struchtúracha fuinnimh araon. Míniú a thabhairt ar an gcaoi a meastar go n-úsáidfear bearta um éifeachtúlacht fuinnimh faoin Scéim um Oibleagáid Éifeachtúlachta Fuinnimh chun an bhochtaineacht fuinnimh a mhaolú mar a cheanglaítear le Rialachán (AE) 2018/1999.
16. Cuspóirí náisiúnta maidir le taighde, nuálaíocht agus iomaíochas a shoiléiriú a thuilleadh chun teicneolaíochtaí glana a chur in úsáid, bealach a bhunú do 2030 agus 2050 d'fhonn tacú le dícharbónú na tionsclaíochta agus aistriú gnólaigh i dtreo geilleagar glan-nialasach ciorclach a chur chun cinn. Beartais agus bearta a chur chun cinn chun forbairt tionscadal glan-nialasach a chur chun cinn, lena n-áirítear iad siúd atá ábhartha do na tionscail atá dian ar fhuinneamh. Tuairisc a thabhairt ar chreat rialála intuartha agus simplithe le haghaidh nósanna imeachta ceadaithe agus ar an gcaoi a ndéanfar rochtain ar chistiú náisiúnta a shimpliú i gcás inar gá. Beartais agus bearta mionsonraithe a sholáthar maidir le digitiú an chórais fuinnimh, forbairt scileanna a bhaineann le fuinneamh glan, agus trádáil oscailte a éascú le haghaidh slabhraí soláthair athléimneacha agus inbhuanaithe de phríomh-chomhpháirteanna agus de threalamh glan-nialasacha.
17. Na hathchóirithe agus na bearta a shonrú chun na hinfeistíochtaí príobháideacha is gá ar mhaithe le baint amach na spriocanna fuinnimh agus aeráide a shlógadh. Forbhreathnú cuimsitheach agus comhsheasmhach a sholáthar ar na riachtanais infheistíochta poiblí agus príobháidí go comhiomlán agus de réir earnála. Cur chuige uile-gheilleagair ón mbarr anuas a chomhlánú le measúnú ón mbun aníos a bhaineann go sonracha le tionscadail, agus an méid sin a dhéanamh ar feadh na cúig ghné den Aontas Fuinnimh. Miondealú ar na riachtanais infheistíochta iomlána a áireamh maille le faisnéis bhreise maidir leis na foinsí cistiúcháin náisiúnta, réigiúnacha agus Aontais chomh maith leis na foinsí airgeadais príobháideacha atá le slógadh. Tuairisc ghearr a chur isteach ar an gcineál scéime tacaíochta airgeadais a roghnaíodh chun na beartais agus na bearta a chur chun feidhme, a mhaoinítear tríd an mbuiséad poiblí, agus úsáid a bhaint as ionstraimí airgeadais cumaiscthe a bhaineann úsáid as deontais, iasachtaí, cúnamh teicniúil agus ráthaíochtaí poiblí, lena n-áirítear ról na mbanc náisiúnta le haghaidh spreagadh sna scéimeanna faoi seach agus/nó conas a shlógtar maoiniú príobháideach. Giniúint chostéifeachtach na n-aistrithe chuig Ballstáit eile faoin Rialachán maidir le Comhroinnt Díchill a mheas mar fhoinsí chistiúcháin. Measúnú láidir a sholáthar ar thionchar maicreacnamaíoch na mbeartais agus na mbearta atá beartaithe.

18. Leagtar amach an chaoi a bhfuil na beartais agus na bearta a áirítear sa phlean nuashonraithe comhsheasmhach le Plean Náisiúnta Téarnaimh agus Athléimneachta na hÍsiltíre, lena n-áirítear an Caibidil REPowerEU.
19. Míniú níos mionsonraithe a thabhairt ar conas agus cathain atá sé beartaithe ag an Ísiltír deireadh a chur de réir a chéile le fóirdheontais breosla iontaise.
20. Faisnéis mhionsonraithe a sholáthar maidir le hiarmhairtí sóisialta, fostaíochta agus scileanna, nó aon tionchar dáileacháin eile, a bhaineann leis an aistriú aeráide agus fuinnimh, agus maidir leis na cuspóirí, na beartais agus na bearta atá beartaithe chun tacú le haistriú cóir. An cineál tacaíochta, tionchar na dtionscnamh, na spriocghrúpaí agus na hacmhainní a tiomnaíodh a shonrú, ag cur san áireamh an Moladh ón gComhairle maidir le haistriú cóir i dtreo na haeráidneodrachta a áirithiú ⁽²¹⁾. Níos mó eilimintí a áireamh, a mhéid is féidir, chun bonn anailíseach leordhóthanach a sholáthar chun Plean Aeráide Sóisialta a bheidh ann amach anseo a ullmhú, i gcomhréir le Rialachán (AE) 2023/955 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽²²⁾, lena n-áirítear táscairí maidir le conas measúnú a dhéanamh ar na dúshláin agus ar na tionchair shóisialta ar na daoine is leochailí sa chóras trádála astaíochtaí le haghaidh dóchán breosla in earnáil na bhfoirgneamh, earnáil an iompair de bhóthar agus earnálacha breise, agus chun tairbhíthe féideartha agus creat beartais ábhartha a shainaithint. Míniú a thabhairt ar an gcaoi a rannchuideoidh an creat beartais a shainaithnítear in PNFA le Plean Aeráide Sóisialta na hÍsiltíre a ullmhú agus ar an gcaoi a n-áiríteofar an chomhsheasmhacht idir an dá phlean.
21. Rannpháirtíocht chuimsitheach phoiblí a áirithiú laistigh de thráthchlár réasúnta mar aon le rannpháirtíocht leathan na n-údarás áitiúil agus na sochaí sibhialta in ullmhú an phlean. Forléargas soiléir a thabhairt ar an gcaoi a gcumasóidh an próiseas comhairliúcháin rannpháirtíocht leathan an phobail ó na húdaráis ábhartha uile, ó na saoránaigh agus ó na páirtithe leasmhara lena n-áirítear comhpháirtithe sóisialta agus an dréachtphlean agus an plean nuashonraithe críochnaitheach araon á n-ullmhú. Achoimre a thabhairt ar na tuairimí a léirigh gníomhaithe éagsúla, agus achoimre ar an gcaoi a gcomhtháthaíonn an plean na tuairimí a cuireadh in iúl le linn na gcomhairliúcháin.
22. An comhar réigiúnach atá go maith cheana le tíortha comharsanacha a leathnú, go háirithe trí thuairisc a thabhairt ar an gcaoi a bhfuil sé beartaithe ag an Ísiltír creat comhair a bhunú le Ballstáit eile faoi 2025 i gcomhréir le hAirteagal 9 de Threoir (AE) 2018/2001 arna leasú. Leanúint d'iarrachtaí chun na ceithre shocrú dlúthpháirtíochta dhéthaobhacha a shíniú ar mhaithe le slándáil an tsoláthair gáis lena comharsana (Éire, an Bheilg, an Ghearmáin).

MAIDIR LE COMHSHEASMHACHT NA MBEART NÁISIÚNTA LE CUSPÓIR NA HAERÁIDNEODRACHTA AGUS LE DUL CHUN CINN MAIDIR LEIS AN OIRIÚNÚ A ÁIRITHIÚ FAOI RIALACHÁN (AE) 2021/1119

1. Creat dlíthiúil iomchuí a bhunú le haghaidh beartais agus gníomhaíochta maidir le hoiriúnú don athrú aeráide.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an 18 Nollaig 2023.

Thar ceann an Choimisiúin

Kadri SIMSON

Comhalta den Choimisiún

⁽²¹⁾ Moladh ón gComhairle an 16 Meitheamh 2022 maidir le haistriú cóir i dtreo na haeráidneodrachta a áirithiú (IO C 243, 27.6.2022 lch. 35).

⁽²²⁾ Rialachán (AE) 2023/955 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 10 Bealtaine 2023 lena mbunaítear Ciste Aeráide Sóisialta agus lena leasaítear Rialachán (AE) 2021/1060 (IO L 130, 16.5.2023, lch. 1).